

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 19Co/76/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3117210969
Dátum vydania rozhodnutia: 14. 02. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Beáta Čupková
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2024:3117210969.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Beáty Čupkovej a sudkýň JUDr. Viery Škultétyovej a JUDr. Zuzany Slušnej v spore žalobcu: A. A., nar. XX.XX.XXXX, občan SR, bytom B. XXX proti žalovaným: 1/ C. D. E. F. G. H. I. C. D. E. E. J. so sídlom A. D. X, B. XX, XXX XX J., 2/ C. D. E. F. G. H. I. C. D. E. E. K. so sídlom L. XX/XXX, B. X, XXX XX K., 3/ C. D. E. F. G. H. I. C. D. E. E. M. M. - N. so sídlom H. XX, B. X, N., XXX XX M. M. X a 4/ L. O. P. E. I. Q. H. so sídlom R. X, XXX XX M. o ochrane pred diskrimináciou, na odvolanie žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Trenčín, č. k. 19C/16/2017-555 zo dňa 5. decembra 2022 takto

rozhodol:

Rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku I. a výroku II. **p o t v r d z u j e**, vo výroku III. **m e n í t a k**, že štát nemá právo na náhradu trov konania.

Žiadna zo strán **n e m á** na náhradu trov odvolacieho konania právo.

o d ô v o d n e n i e:

1. Súd prvej inštancie výrokom I. žalobu zamietol, výrokom II. žalovaným 1/, 2/, 3/ a 4/ právo na náhradu trov konania nepriznal a výrokom III. rozhodol, že štát má právo na náhradu trov konania proti žalobcovi vo výške 100 %. V dôvodoch svojho rozhodnutia uviedol, že žalobca sa antidiskriminačnou žalobou domáhal I. a) určenia, že žalovaní 1/, 2/, 3 vo vzťahu k nemu porušili zásadu rovnakého zaobchádzania v súvislosti s poskytovaním tovarov a nemožnosťou žalobcu zakúpiť si bežné potravinové doplnky, b) určenia, že žalovaní 1/, 3/ a 4/ vo vzťahu k nemu porušili zásadu rovnakého zaobchádzania v súvislosti s nezabezpečením rovnakých materiálnych podmienok v ÚVTOS Banská Bystrica-Kráľová a možnosťami rovnakých režimových aktivít ako aj v súvislosti s rovnakým zaobchádzaním v Oddiele bezpečnostného režimu v ÚTVOS Banská Bystrica-Kráľová, c) určenia, že žalovaný 4/ vo vzťahu k nemu porušil zásadu rovnakého zaobchádzania v súvislosti s jeho premiestnením z ÚVTOS Leopoldov, d) určenia, že žalovaný 2/ vo vzťahu k nemu porušil zásadu rovnakého zaobchádzania v súvislosti s nemožnosťou žalobcu uplatniť si právo na návštevy, zákazom posilňovne, zamedzením dostatočného prísunu pitnej vody a rozlišovaním medzi ženatým a neženatým väzňom, II. uloženia povinnosti žalovanému 3/ a 4/ upustiť od svojho konania a napraviť protiprávny stav tak, že žalobcovi umožní rovnaké možnosti zakúpenia si bežných potravinových doplnkov a vytvorenia rovnakých materiálnych podmienok vrátane režimových aktivít tak, ako majú ostatní odsúdení v ÚVTOS Leopoldov, resp. premiestni žalobcu do ÚVTOS Leopoldov, III. uloženia povinností žalovanému 1/ zaplatiť nemajetkovú ujmu vo výške 6 000,- eur, žalovanému 2/ zaplatiť nemajetkovú ujmu vo výške 2 000,- eur, žalovanému 3/ zaplatiť nemajetkovú ujmu vo výške 1 500,- eur mesačne počnúc 01.12.2016 do právoplatnosti tohto rozhodnutia a žalovanému 4/ nemajetkovú ujmu 1 500,- eur a náhrady trov konania. Právne vec posúdil podľa ust. § 2 ods. 1, § 2a, § 2a ods. 8, § 3 ods. 1, § 5 ods. 1, § 9, § 11 zákona č. 365/2004 Z. z. o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 365/2004 Z. z.“), § 3 ods. 2, 5 a 6,

§ 4 ods. 1, § 12 a § 96 zákona č. 475/2005 Z. z. o výkone trestu odňatia slobody (ďalej len „zákon č. 475/2005 Z. z.“) a čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Nepovažoval za dôvodné antidiskriminačnou žalobou uplatnené nároky. Vzhľadom na rozhodnutie ESLP, ktorým bolo konštatované porušenie čl. 8 Dohovoru a v časti poskytnutá náhrada nemajetkovej ujmy v súvislosti s umiestnením žalobcu do OBR došlo k uspokojeniu nároku žalobcu na náhradu nemajetkovej ujmy (žaloba na plnenie). Podľa názoru súdu prvej inštancie, právoplatne priznaný nárok na plnenie vylučuje existenciu právneho záujmu na určovacej žalobe, v danom prípade na určovacej žalobe o určení porušenia zásady rovnakého zaobchádzania a diskriminácie žalobcu v súvislosti s jeho výkonom trestu u žalovaných 1/ až 3/.

2. Súd prvej inštancie uviedol, že skúmal možnosť aplikácie zákona č. 365/2004 Z. z. na predmet sporu, ktorý nepokryval rozsudok S. A. proti Slovenskej republike, teda v časti zamedzenia prísunu pitnej vody rozlišovaním medzi ženatým a neženatým väzňom, porušenia zásady rovnakého zaobchádzania v súvislosti s jeho premiestnením z UVV Leopoldov do iných ústavov na výkon trestu a nemožnosti zakúpiť si bežné potravinové doplnky. Vychádzajúc z § 5 a § 6 zákona č. 365/2004 Z. z. dospel k záveru, že uplatnené nároky nemožno subsumovať pod oblasť ochrany tohto zákona okrem nároku v súvislosti s poskytovaním rovnakých možností zakúpiť si bežné potravinové doplnky. Antidiskriminačný zákon upravuje zásadu rovnakého zaobchádzania, ale len v oblasti sociálneho zabezpečenia, zdravotnej starostlivosti, vzdelávania, pri poskytovaní tovarov a služieb, ako aj v oblasti pracovnoprávných a obdobných vzťahov.

3. V súvislosti s posúdením dôkazného bremena vyplývajúceho z ust. § 11 ods. 2 zákona č. 365/2004 Z. z. súd prvej inštancie uviedol, že pri antidiskriminačných žalobách žalobca musí nielen tvrdiť skutočnosti svedčiace o porušení zásady rovnakého zaobchádzania, ale ich aj musí preukázať. V žalobe ďalej musí tvrdiť (nie už preukázať), že sa s ním konalo diskriminačne a uviesť aj diskriminačný dôvod. Až následne je na druhej strane, aby preukázala opak (uznesenie Ústavného súdu SR sp. zn. IV. ÚS 16/2009). Výsledkami vykonaného dokazovania bolo preukázané, že vzájomné vzťahy medzi ústavným bufetom a ústavom sú upravené v zmluve o nájme nebytových priestorov a v zmluve o nájme hnuiteľných vecí. Žalovaní tovar ani služby v ústavnom bufete neposkytujú. Riaditeľ ústavu schvaľuje sortiment predávaných výrobkov a nebolo preukázané, že bol vydaný predpis alebo rozkaz, ktorým by bolo prevádzkovateľovi zakázané predávať výživové a potravinové doplnky a nikde nie je stanovené, že všetky ústavné bufety v jednotlivých ústavoch musia ponúkať rovnaký sortiment tovaru (napríklad žalobcom požadované sušené vaječné bielka). Za diskriminačné by bolo možné považovať, ak by konkrétny bufet v ústave na výkon trestu mal požadovaný sortiment tovaru vo svojej predajni a mohol by si ho zakúpiť každý s výnimkou žalobcu, na základe rozhodnutia ústavu napríklad z dôvodu žalobcovho náboženského vyznania, rasy, príslušnosti k národnosti alebo etnickej skupine, zdravotného postihnutia, veku, sexuálnej orientácie, manželského stavu atď. Za diskriminačné nemožno považovať, ak sa predmetný tovar v konkrétnom bufete nepredáva.

4. Vzhľadom na to, že žalobca bol z výkonu trestu podmienene prepustený na slobodu v októbri 2020, súd prvej inštancie nepovažoval za dôvodnú ani žalobu v časti o uloženie povinnosti žalovaným 3/ a 4/ upustiť od porušovania zásady rovnakého zaobchádzania a napraviť protiprávny stav tak, že žalobcovi umožnia rovnaké možnosti zakúpenia si bežných potravinových doplnkov a vytvorenia rovnakých materiálnych podmienok vrátane režimových aktivít tak, ako majú ostatní odsúdení v ÚVTOS Leopoldov, resp. premiestni žalobcu do ÚVTOS Leopoldov. Pokiaľ sa žalobca opätovne v tomto podaní domáhal preskúmania pobytu žalobcu vo väzení, ktorý už v celom rozsahu preskúmali iné kompetentné orgány (súdy v iných konaniach a aj ESLP, ktorý konštatoval ich porušenie len sčasti), nárok predstavuje zneužitie práva v zmysle čl. 5 CSP. O trovách konania rozhodol podľa § 262 ods. 1, 2 a § 255 ods. 1 CSP.

5. O náhrade trov konania štátu súd prvej inštancie rozhodol podľa § 258 a § 259 CSP. Uviedol, že žalobca pred súdom prvej inštancie deklaroval, že pokiaľ bude o sťažnostiach pod č. XXXXX/XX + ôsmich ďalších rozhodnuté pred ESLP a žalobca získa odškodné, nebude na predmetnej žalobe trvať a túto vezme späť. Žalobca neoznámil súdu, že rozhodnutie A. proti Slovenskej republike bolo dňa 31.03.2022 vydané a žalobca súdu neposkytol slovenský preklad rozhodnutia. Žalobca na výzvu súdu na späťvzatie žaloby nereagoval, preto súd rozhodnutie obstaral sám z databázy súdnych rozhodnutí ESLP publikovanej na „HUDOC“ a rozhodnutie nechal preložiť z anglického jazyka do jazyka slovenského s tým, že preklad rozhodnutia bol financovaný z rozpočtu súdu prvej inštancie. Vzhľadom na to, že štátu vznikli trovy konania spojené s prekladom dvoch rozhodnutí ESLP a žalobca bol v konaní neúspešný,

súd prvej inštancie aplikujúc základné princípy čl. 4 ods. 2 CSP štátu priznal náhradu trov konania, ktoré mu v súvislosti s dokazovaním reálne vznikli. Rozhodol, že štát má proti žalobcovi právo na náhradu trov konania v rozsahu 100%.

6. Proti tomuto rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie žalobca. V podanom odvolaní uviedol, že súd prvej inštancie žalobu zamietol z dôvodu nemožnosti aplikácie antidiskriminačného zákona okrem nákupu potravín, kde nevidel diskrimináciu, na čo vzápätí konštatoval nedôvodnosť žaloby kvôli žalobcovmu prepusteniu na slobodu. Z rozhodnutia je zrejmé, že súd sa nezaoberal namietaným rozdielnym zaobchádzaním v zmysle žaloby a namietaným porušením základných práv garantujúcich zákaz diskriminácie v širšom rozsahu ako antidiskriminačný zákon, a teda zamietnutie žaloby bolo predčasné. Uviedol, že možnosť nákupu tovaru sa nesporne dotýka práva na súkromie, čím sa súd vôbec nezaoberal a premiestnenie žalobcu do ústavu, kde mal horšiu možnosť nákupu práve zo zakázaných diskriminačných dôvodov, čo žalobca namietal. Uviedol, že bol premiestnený do ústavu, kde bol znevýhodnený, zo zakázaných diskriminačných dôvodov. Súdu vytýkal, že podstatou žaloby sa fakticky vôbec nezaoberal. Rozsudok považuje za nepreskúmateľný, keď súd konštatuje nedôvodnosť žaloby a vzápätí nedostatok naliehavého právneho záujmu. Namietal, že súd nemal vykladať a aplikovať právo s cieľom neposkytnutia spravodlivosti. Vzhľadom na čas od podania žaloby mohol rozhodnúť o porušení žalobcových práv. Akceptovanie právneho názoru súdu v podobnej situácii znamená, že žaloba nemôže byť nikdy úspešná, pokiaľ o nej nerozhodne súd počas trvania diskriminácie, čo je absurdné. Súdu vytýkal, že nepostupoval v súlade s právom, nedôvodne nepresunul dôkazné bremeno na žalovaných a fabrikoval dôvody na zamietnutie žaloby. Nesúhlasil, že žaloba bola zamietnutá pre zneužitie práva. Domáhanie sa ochrany základného práva nebyť diskriminovaný nemôže byť zneužitím práva. Podľa rozsudku ESLP je zrejmé, že žalobca ním nenamietal diskrimináciu, z predmetného rozsudku je tiež zrejmé, že súdy SR nie sú schopné poskytnúť väznenej osobe spravodlivosť, antidiskriminačná žaloba je koncepcne zameraná na iný účel, výkon trestu v OBR je prísnejší a predstavuje zásah do práva na súkromie (tamtiež), že ÚS SR konal svojoľne, a teda fakt, že sa žalobca domáhal ochrany pred diskrimináciou, nemôže byť zneužitím práva. Nesúhlasil ani s rozhodnutím súdu o náhrade trov konania štátu. Uviedol, že nemal právnu povinnosť oznamovať súdu rozsudok ESLP ani jeho preklad, nakoľko „štát“ bol stranou konania, a teda mal vedomosť, aký spor viedol a prehral. Štát nie je oprávnený účtovať si trovy konania za oboznámenie sa s „vlastným“ rozhodnutím ani za jeho preklad, keďže toto žalobca nenavrhol.

7. Žalovaný 1/ v písomnom vyjadrení k odvolaniu žalobcu navrhol, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil, nakoľko je zákonný. V odvolaní žalobcu žalovaný 1/ nenachádza nové skutočnosti, ktoré by v konaní už neboli vyriešené, a preto sa pridrižava svojich doterajších podaní a vyjadrení.

8. Na svojich doterajších vyjadreniach zotrval aj žalovaný 2/.

9. Žalovaný 3/ svoje doterajšie vyjadrenia, ktorých sa naďalej pridrižava, doplnil, keď uviedol, že žalobca svojím odvolaním nenaplnil odvolacie dôvody a samotné odvolanie považuje za právne neodôvodnené. Navrhol, aby odvolací súd odvolanie žalobcu odmietol.

10. Žalovaný 4/ v písomnom vyjadrení k odvolaniu žalobcu uviedol, že žalobca v odvolaní neuviedol žiadne relevantné skutočnosti, ktoré by odôvodňovali podanie odvolania. V celom rozsahu stotožnil s výrokom aj s odôvodnením rozsudku, ktorým súd prvej inštancie žalobu v celom rozsahu zamietol. Uviedol, že v žiadnom prípade nepopiera právo žalobcu na obhajovanie svojich práv, avšak je nevyhnutné, aby právo bolo uplatňované efektívne a účelne (nie účelovo), a to nielen vo vzťahu k žalovaným, ale aj vo vzťahu k súdu. V opačnom prípade ide o zneužívanie práva. Zdôraznil, že žalobca v priebehu konania neoznámil súdu žiadne skutočnosti, z ktorých by bolo možno dôvodné usudzovať, že vo vzťahu k žalobcovi došlo zo strany žalovaného 4/ k porušeniu zásady rovnakého zaobchádzania.

11. Žiadne ďalšie vyjadrenia súdu doručené neboli.

12. Krajský súd v Trenčíne ako súd odvolací preskúmal vec podľa § 379 a § 380 CSP bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu je čiastočne dôvodné.

13. Ust. § 365 ods. 1 CSP upravuje, že odvolanie možno odôvodniť len skutočnosťami v tomto zákonom ustanovení vymenovanými. V podanom odvolaní žalobca výslovne nevymedzuje, ktorý odvolací dôvod podľa § 365 CSP uplatňuje. Podľa názoru odvolacieho súdu možno usudzovať, že namieta, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 365 ods. 1 písm. f), h) CSP).

14. Odvolací súd podrobne preskúmal všetky rozhodujúce námietky, ktoré boli v odvolaní žalobcom vznesené a dospel k záveru, že s výnimkou námietok vo vzťahu k výroku o náhrade trov konania štátu námietky odvolateľa nie sú spôsobilé spochybníť správnosť rozsudku súdu prvej inštancie, ktorým bola žaloba žalobcu zamietnutá.

15. Antidiskriminačná žaloba nie je charakteristickou určovacou žalobou podľa ust. § 137 CSP. Nevyžaduje sa preto, aby žalobca pre jeho úspech v spore musel preukazovať naliehavý právny záujem na požadovanom určení.

16. V sporovom konaní je súd limitovaný skutkovými tvrdeniami strán sporu. Pri zisťovaní skutkového stavu súd vychádza zo skutkových tvrdení procesných strán. Stranu zaťažuje bremeno tvrdenia. Schopnosť strany uniesť bremeno tvrdenia spolu s dôkazným bremenom je predpokladom pre úspech v spore.

17. Z uvedeného vyplýva, že medzi základné povinnosti strán sporu patrí povinnosť tvrdenia (bremeno tvrdenia) a dôkazná povinnosť, ktoré si však strany musia splniť do určitého okamihu konania (do vyhlásenia uznesenia o skončení dokazovania konajúcim súdom).

18. Podľa § 11 ods. 1 a 2 zákona č. 365/2004 Z. z. konanie vo veciach súvisiacich s porušením zásady rovnakého zaobchádzania sa začína na návrh osoby, ktorá namieta, že jej právo bolo dotknuté porušením zásady rovnakého zaobchádzania (ďalej len „žalobca“). Žalobca je povinný v návrhu označiť osobu, o ktorej tvrdí, že porušila zásadu rovnakého zaobchádzania (ďalej len „žalovaný“). Žalovaný je povinný preukázať, že neporušil zásadu rovnakého zaobchádzania, ak žalobca oznámi súdu skutočnosť, z ktorých možno dôvodne usudzovať, že k porušeniu zásady rovnakého zaobchádzania došlo.

19. Citované ust. § 11 ods. 2 zákona č. 365/2004 Z. z. predstavuje zásadnú odchýlku konania vo veciach porušenia zásady rovnakého zaobchádzania od klasického sporového súdneho konania v oblasti dokazovania. Táto odchýlka sa týka preneseného dôkazného bremena zo žalobcu na žalovaného. V klasickom sporovom súdnom konaní sa uplatňuje zásada, podľa ktorej dôkazné bremeno postihuje zásadne vždy toho, kto niečo tvrdí. V zmysle danej zásady žalobca musí tvrdiť rozhodujúce skutočnosti o porušení alebo ohrození jeho subjektívneho práva (ide o povinnosť tvrdenia a bremeno tvrdenia, ktoré spočíva na žalobcovi, žalovaný sa v spore len bráni tým, že uvádza na svoju obranu tvrdenia, ktoré, samozrejme, závisia od tvrdení, ktoré uviedol žalobca); označiť, a ak je to možné, aj predložiť dôkazy preukazujúce jeho tvrdenia (v danom prípade ide o dôkaznú povinnosť, resp. dôkazné bremeno). Ak žalobca neoznačí alebo nepredloží relevantné dôkazy, ktoré podporujú jeho tvrdenia, súd v zásade nemusí z vlastnej iniciatívy vyhľadávať a predkladať dôkazy, a rozhodne spor na základe tých dôkazov, ktoré mu preložia sporové strany.

20. Princíp preneseného dôkazného bremena bol v rámci únieového práva vygenerovaný Súdny dvorom Európskej únie podľa jeho judikatúry ako princíp, ktorý odráža potrebu efektívneho uplatňovania princípu rovnosti. Potreba preneseného dôkazného bremena vychádza z charakteru antidiskriminačných sporov, predovšetkým z toho, že diskriminácia sa len zriedka deje otvorene, väčšinou o nej neexistujú priame dôkazy a žalobca spravidla nedisponuje dostatkom informácií, ktorými by mohol bez akýchkoľvek pochybností preukázať existenciu diskriminácie, resp. porušenia zásady rovnakého zaobchádzania (uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Cdo/112/2021 zo dňa 28.03.2023).

21. Pokiaľ ide o antidiskriminačný spor, osoba, ktorá tvrdí, že bola diskriminovaná, musí najprv doložiť skutočnosť, na základe ktorých možno usudzovať, že došlo k diskriminácii. Žalovaný musí preukázať, že rozdielne zaobchádzanie zodpovedalo skutočnej potrebe konania, bolo primerané a nevyhnutné na dosiahnutie sledovaného záujmu (C-171/88 Ingrid Rinner-Kühn proti FWW Spezial-Gebäudereinigung GmbH & Co. KG).

22. Právo na rovnaké zaobchádzanie a zákaz diskriminácie sú regulované zákonom č. 365/2004 Z. z. Jeho ustanovenie v § 2 ods. 1 stanovuje, že dodržiavanie zásady rovnakého zaobchádzania spočíva v zákaze diskriminácie z dôvodu pohlavia, náboženského vyznania alebo viery, rasy, príslušnosti k národnosti alebo etnickej skupine, zdravotného postihnutia, veku, sexuálnej orientácie, manželského stavu a rodinného stavu, farby pleti, jazyka, politického alebo iného zmysľania, národného alebo sociálneho pôvodu, majetku, rodu alebo iného postavenia, alebo z dôvodu oznámenia kriminality alebo inej protispoločenskej činnosti.

23. V posudzovanej veci žalobca ako osoba, ktorá sa podľa obsahu žaloby cíti byť poškodená nedodržaním zásady rovnakého zaobchádzania počas výkonu trestu odňatia slobody u žalovaného 2/ od 22.05.2015 do 15.07.2016, u žalovaného 1/ od 15.07.2016 do 01.12.2016 a od 01.12.2016 u žalovaného 3/ uplatnil vo vzťahu k žalovanému 1/, 2/, 3/ nárok v súvislosti s poskytovaním tovarov a nemožnosťou žalobcu zakúpiť si bežné potravinové doplnky, vo vzťahu k žalovanému 1/, 3/, 4/ v súvislosti s nezabezpečením rovnakých materiálnych podmienok v ÚVTOS Banská Bystrica – Kráľová a možnosťami rovnakých režimových aktivít, ako aj v súvislosti s rovnakým zaobchádzaním v oddiele bezpečnostného režimu v ÚTVOS Banská Bystrica – Kráľová, vo vzťahu k žalovanému 4/ jeho premiestnenie z ÚVTOS Leopoldov, vo vzťahu k žalovanému 2/ nemožnosťou uplatniť si právo na návštevy, zákazom posilňovne, zamedzenie dostatočného prísunu pitnej vody a rozlišovaním medzi ženatým a neženatým väzňom.

24. Žalobca žalobu založil na tvrdení, že bola porušená zásada rovnakého zaobchádzania na základe jeho postavenia v súvislosti s poskytovaním tovarov (nemožnosťou zakúpiť potravinové doplnky), jeho zmysľaním a jeho postavením a nemožnosťou uplatniť si právo na návštevy, nemožnosťou využívania posilňovne, obmedzením prísunu pitnej vody a rozlišovaním medzi ženatým a neženatým väzňom namietal porušenie zásady rovnakého zaobchádzania na základe jeho postavenia v súvislosti s nezabezpečením rovnakých materiálnych podmienok v ÚVTOS Banská Bystrica – Kráľová a možnosť rovnakých režimových aktivít a rovnaké zaobchádzanie s väzňom a taktiež diskrimináciu iného zmysľania s premiestnením do ÚVTOS Leopoldov.

25. Aby bolo možné v rámci daného sporu priznať kompenzáciu následkov protiprávneho stavu spôsobom a za podmienok uplatnených žalobcom počas výkonu trestu odňatia slobody, ktorý u žalovaného 2/ vykonával od 22.05.2015 do 15.07.2016, u žalovaného 1/ od 15.07.2016 do 01.12.2016 a od 01.12.2016 u žalovaného 3/, bolo potrebné najprv posúdiť, či a za akých okolností bol žalobca diskriminovaný.

26. Súd prvej inštancie v dôvodoch svojho rozhodnutia vymedzuje definíciu diskriminácie, ktorú odvolací súd dopĺňa. Diskrimináciou sa všeobecne rozumie objektívne neodôvodnené rozdielne zachádzanie s diskriminovanou osobou v porovnaní s tým, ako sa zachádza, zachádzalo alebo by sa zachádzalo s osobou v obdobnom postavení či porovnateľnej situácii, a to z dôvodu vymedzenom v ust. § 2 ods. 1 zákona č. 365/2004 Z. z. Osobou v porovnateľnej situácii, vo vzťahu ku ktorej sa vykonáva porovnanie, či došlo k diskriminačnému zaobchádzaniu, je osoba, ktorá nie je nositeľkou diskriminačného znaku.

27. Vychádzajúc z ust. § 5 zákona č. 365/2004 Z. z. upravujúceho zásadu rovnakého zaobchádzania v sociálnom zabezpečení, zdravotnej starostlivosti, poskytovaní tovarov a služieb a vo vzdelávaní a ust. § 6 zákona č. 365/2004 Z. z. upravujúceho zásadu rovnakého zaobchádzania v pracovnoprávných vzťahoch a obdobných právnych vzťahoch, možno dospieť k záveru, že do vecnej pôsobnosti antidiskriminačného zákona možno, čo sa týka nárokov uplatnených podanou žalobou, zaradiť len diskrimináciu na základe prístupu a poskytovania tovarov a služieb. Správny je preto záver súdu prvej inštancie, že nároky, ktorých sa žalobca domáha nemožno subsumovať pod oblasť ochrany podľa § 5 zákona č. 365/2004 Z.z. s výnimkou oblasti prístupu a poskytovania tovarov a služieb. Nie je preto dôvodná odvolacia námietka žalobcu, že súd sa nezaoberal namietaným rozdielnym zaobchádzaním v zmysle žaloby a namietaným porušením základných práv garantujúcich zákaz diskriminácie.

28. V danej veci odvolací súd zhodne s názorom súdu prvej inštancie uvádza, že žalobca v konaní v súvislosti so zásadou rovnakého zaobchádzania pri poskytovaní tovarov a služieb neuviedol také skutočnosti, na základe ktorých bolo možné konštatovať, že došlo k diskriminácii.

29. V konaní nebolo preukázané, že žalobcovi na základe diskriminácie neboli predané požadované potravinové doplnky, nakoľko nie je stanovené, že všetky ústavné bufety musia ponúkať rovnaký sortiment tovaru. Riaditeľ ústavu schvaľuje sortiment predávaných výrobkov. Jednotlivé ústavy neurčujú povolený sortiment predávaného tovaru. Postup ústavov pri zaobstaraní prevádzky ústavných predajní stanovuje Pokyn č. 7 Zbierky inštrukcií pokynov a smerníc GRZVJS, ročník 2017, ktorý uvádza jednak vzor zmluvy o nájme s nájomcom jednotlivej ústavnej predajne a v prílohe č. 2 aj povolený sortiment predávaného tovaru, ktorý vopred schvaľuje riaditeľ ústavu. Aj keď antidiskriminačné spory je potrebné vo všeobecnosti považovať za náročné na dokazovanie, v danom prípade je správna úvaha súdu prvej inštancie, že v konkrétnom prípade žalobca neunesol dôkazné bremeno, že žalobcovi bolo v ÚVTOS a ÚVV Leopoldov umožnené zakúpiť si sušené vaječné bielka, a toto mu nebolo umožnené v ÚVTOS a ÚVV Ilava a v ÚVTOS Banská Bystrica - Kráľová, čím bol diskriminovaný z dostupnosti tovarov výlučne z dôvodu jeho umiestnenia do konkrétneho ústavu. Dôvodne súd prvej inštancie uvádza, že za diskriminačné by bolo možné považovať, ak by konkrétny bufet v ústave na výkon trestu mal požadovaný sortiment tovaru vo svojej predajni a mohol by si ho zakúpiť každý s výnimkou žalobcu, na základe rozhodnutia ústavu, napr. z dôvodu žalobcovho náboženského vyznania, rasy, príslušnosti k národnosti alebo etnickej skupine, zdravotného postihnutia, veku, sexuálnej orientácie, manželského stavu atď. Za diskriminačné nemožno považovať, ak sa predmetný tovar v konkrétnom bufete nepredáva.

30. Súd prvej inštancie predmetnú žalobu rozsudkom zamietol z viacerých dôvodov, avšak uvedené nerobí rozhodnutie nepreskúmateľným tak, ako v odvolaní uvádza žalobca.

31. S ohľadom na námietku, že vzhľadom na čas od podania žaloby súd prvej inštancie mohol rozhodnúť o porušení žalobcových práv s tým, že akceptovanie právneho záveru súdu prvej inštancie v podobnej situácii znamená, že žaloba nemôže byť nikdy úspešná, pokiaľ o nej súd nerozhodne počas diskriminácie, čo označil za absurdné, predovšetkým odvolací súd uvádza, že takýto záver z rozhodnutia súdu prvej inštancie nevyplýva. Podľa napadnutého rozhodnutia súdu prvej inštancie žalobca bol z výkonu trestu podmienene prepustený na slobodu v októbri 2020, ktorý záver súd prvej inštancie vyvodil zo strany 8 ods. IV. rozsudku S. A. proti Slovenskej republike zo dňa 31.03.2022, a preto nie je možné vyhovieť žalobe, ktorou sa žalobca domáhal, aby súd žalovaným 3/ a 4/ uložil povinnosť umožniť žalobcovi zakúpenie bežných potravinových doplnkov ako majú ostatní odsúdení.

32. Pokiaľ žalobca v podanom odvolaní namieta, že žaloba bola nedôvodne zamietnutá pre zneužitie práva, odvolací súd uvádza, že článok 5 Civilného sporového poriadku stanovuje, že zjavné zneužitie práva nepožíva právnu ochranu. Súd môže v rozsahu ustanovenom v tomto zákone odmietnuť a sankcionovať procesné úkony, ktoré celkom zjavne slúžia na zneužitie práva alebo na svojvoľné a bezúspešné uplatňovanie alebo bránenie práva, alebo vedú k nedôvodným prietahom v konaní. Pokiaľ v danej veci súd prvej inštancie svoje úvahy o ďalšom dôvode pre zamietnutie žaloby prepojí s úvahou o tom, že podanie žaloby v tomto konaní, ktorým sa má preskúmať opätovne pobyt žalobcu vo väzení, ktorý už v celom rozsahu preskúmali iné kompetentné orgány, je zneužitím práva v zmysle článku 5 CSP, je nutné konštatovať, že tieto úvahy nie sú dostatočne konkretizované. Odôvodnenie rozhodnutia, ktorým súd vyhodnotí procesné právo/úkon strany sporu ako zjavné zneužívanie práva, ktoré nepožíva právnu ochranu, musí obsahovať konkrétne skutočnosti, ktoré relevantným spôsobom súvisia s procesným právom/úkonom, vo vzťahu s uplatňovaním ktorého súd dospel k záveru o jeho zneužití. Napriek uvedenému odvolací súd túto námietku žalobcu nepovažuje za opodstatnenú (opodstatnenú v zmysle následku spočívajúcom v dôvode pre vyhovieť žaloby), nakoľko dôvodom pre zamietnutie žaloby tak, ako vyplýva z rozhodnutia súdu prvej inštancie v spojení s rozhodnutím odvolacieho súdu, boli aj iné dôvody. Odvolateľ preto nedôvodne namieta, že súd žalobcovi odmietol poskytnúť spravodlivosť a tendenčne vytváral dôvody na zamietnutie žaloby.

33. S prihliadnutím na záver, podľa ktorého v danej veci nie je možné konštatovanie diskriminácie, nie je oprávnená ani požiadavka žalobcu na priznanie náhrady nemajetkovej ujmy, ktorú vo výške 6 000,- eur požadoval žalovaný 1/, vo výške 2 000,- eur žalovaný 2/, vo výške 1 500,- eur žalovaný 3/ a vo výške 1 500,- eur žalovaný 4/.

34. V zmysle ust. § 262 a nasl. CSP je povinnosťou súdu v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí, rozhodnúť o trovách konania, ktoré sa týkajú nie len trov konania strán sporu ale aj trov štátu.

35. Vzhľadom na to, že žalobca bol v konaní neúspešný a štátu vznikli trovy konania spojené s prekladom dvoch rozhodnutí ESLP publikovaných ako A. proti Slovenskej republike, súd prvej inštancie aplikujúc

základné princípy článku 4 ods. 2 CSP rozhodol, že štátu patrí náhrada trov, ktoré mu reálne vznikli (reálne ich vynaložil), a to v zmysle § 255 ods. 1 CSP. Za rozhodujúce považoval, že preklad rozhodnutí bol financovaný z rozpočtových prostriedkov tamojšieho súdu, že žalobca súdu neoznámil, že vo veci A. proti Slovenskej republike bolo dňa 31.03.2022 vydané rozhodnutie a žalobca súdu neposkytol jeho slovenský preklad.

36. Nakoľko žalobca v súvislosti s trovami štátu spochybňuje výklad a aplikáciu „noriem CSP“ súdom prvej inštancie, odvolací súd uvádza, že napriek tomu, že nová procesná úprava CSP neobsahuje analogické ustanovenie s ust. § 148 OSP, podľa ktorého štátu ex lege vznikol nárok na ich náhradu, aplikáciou základného princípu uvedeného v článku 4 ods. 2 CSP s použitím ust. § 253 ods. 1 CSP v spojení s ust. § 255 ods. 1 CSP je možné štátu náhradu trov konania voči neúspešnej strane sporu priznať aj za právnej úpravy CSP.

37. Majúc za to, že žalobcovi pri dokazovaní vznikla povinnosť spojená s výdavkami inej osoby, súd prvej inštancie citujúc ust. § 258 ods. 1 a § 259 CSP žalobcu, ktorý bol v konaní neúspešný, zaviazal na náhradu trov konania štátu.

38. V súvislosti s rozhodnutím ESLP a jeho prekladom odvolací súd uvádza, že súd vykonáva dôkazy v zásade len na návrh. V prípade, že strana v konaní navrhne vykonanie dôkazu, s ktorým sú spojené výdavky, súd jej môže uložiť povinnosť zložiť preddavok na vykonanie tohto dôkazu. Žalobca vykonanie dôkazu oboznámením predmetného rozhodnutia ESLP nežiadal, súd žalobcu nevyzýval na predloženie tohto rozsudku (z výzvy súdu prvej inštancie zo dňa 18.05.2022 - č.l. 410, uvedené nie je možné vyvodit'), uznesením, ktorým bol ustanovený prekladateľ a tlmočník z jazyka slovenského do jazyka anglického, žalobca nebol vyzvaný na zloženie preddavku (tieto skutočnosti vyplývajú zo spisu). Aj keď preklad rozhodnutí bol financovaný z rozpočtových prostriedkov súdu, prekladané rozhodnutie nepredstavuje dôkazný prostriedok, vykonanie ktorého navrhol žalobca. Z uvedeného dôvodu a v kontexte toho, za akým účelom boli rozsudky ESLP preložené (posúdenie, či podaná žaloba a uplatnená sťažnosť-sťažnosti nie sú obsahovo totožné), štátu nepatrí náhrada trov konania, preto odvolací súd zmenil výrok o náhrade trov konania štátu tak, že štát nemá právo na náhradu trov konania.

39. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 2 CSP tak, že vzhľadom na to, že žalobca bol v odvolacom konaní len čiastočne úspešný a žalovaným trov odvolacieho konania nevznikli rozhodol, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo.

40. Rozhodnutie senátu bolo prijaté jednomyseľne.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP), v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).